

Ikt.: 222/1-43/2023

Heves Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése

Helyben

Tájékoztató

az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság Heves vármegyét érintő árvíz-és belvízvédelmi, illetve vízgazdálkodási tevékenységéről

Tisztelt Közgyűlés!

Heves Vármegye Önkormányzata felkérésére az **Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság** (3501 Miskolc, Vörösmarty u 77.) elkészítette a Heves vármegyében végzett ár- és belvízvédelmi, illetve vízgazdálkodási tevékenységéről szóló tájékoztató anyagát, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

A tájékoztatót a Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága 2023. november 14-i ülésén tudomásul vette.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a jelen tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjen.

Eger, 2023. november 15.

dr. Juhász Attila Simon

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

dr. Barta Viktor
vármegyei jegyző

**Tájékoztató Heves vármegye vízkárelhárítási helyzetéről
2023. II. félév**

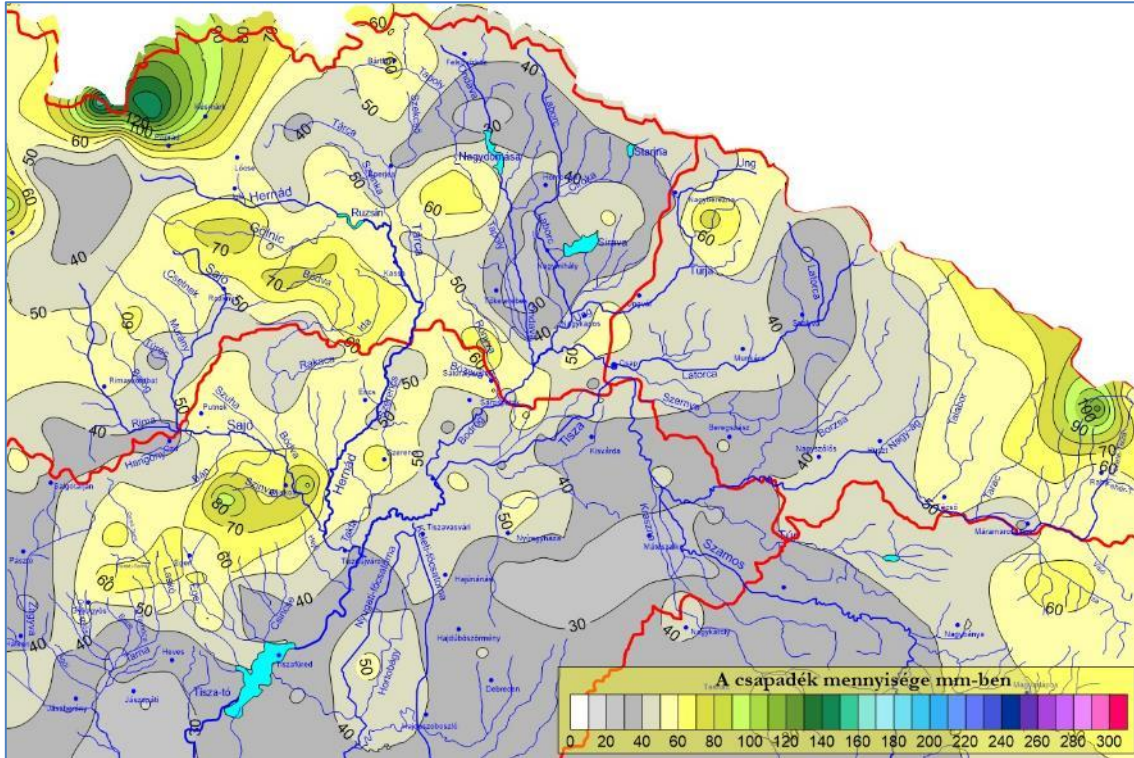
Tartalom

I.	A 2023. ÉV ÖSSZEFOGLALÓ IDŐJÁRÁSI ÉS VÍZJÁRÁSI ÉRTÉKELÉSE	3
II.	A VÉDELMI BIZOTTSÁG TAVASZI ÜLÉSE ÓTA FOLYTATOTT VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TEVÉKENYSÉGEK	11
	a) A vízkárelhárításra való felkészülés keretében megtett intézkedések ..	11
	c) Belvízvédekezés.....	15
	d) Helyi vízkárelhárítás	16
	e) Vízhiány kárelhárítás	17
	f) vízminőségi kárelhárítás.....	17
III.	A 2023. ÉVI ŐSZI VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI MŰVEK FELÜLVIZSGÁLATI TAPASZTALATAI	21
	1. Árvízvédelem (az őszi szemlék jelenleg folyamatban vannak, a tapasztalatokról a védelmi bizottsági ülésen külön beszámolunk)	21
	2. Belvízvédelem, vízrendezés	21
IV.	HEVES VÁRMEGYÉBEN LÉVŐ VÍZGAZDÁLKODÁSI LÉTESÍTMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA.....	22
	1. A vármegye árvízi veszélyeztetettsége.....	22
	2. A vármegye árvízvédelmi műveinek rendszere:	22
	3. Síkvidéki belvízvédelmi vízrendezési művek:	24
	4. Hegy- és dombvidéki vízrendezési művek:	24
	5. Erdőgazdálkodás – véderdők:	24
V.	FEJLESZTÉSEK:	27
	<i>Poroszlói ártéri öblözet maximális elöntési térképe.....</i>	28

I. A 2023. ÉV ÖSSZEFOGLALÓ IDŐJÁRÁSI ÉS VÍZJÁRÁSI ÉRTÉKELÉSE

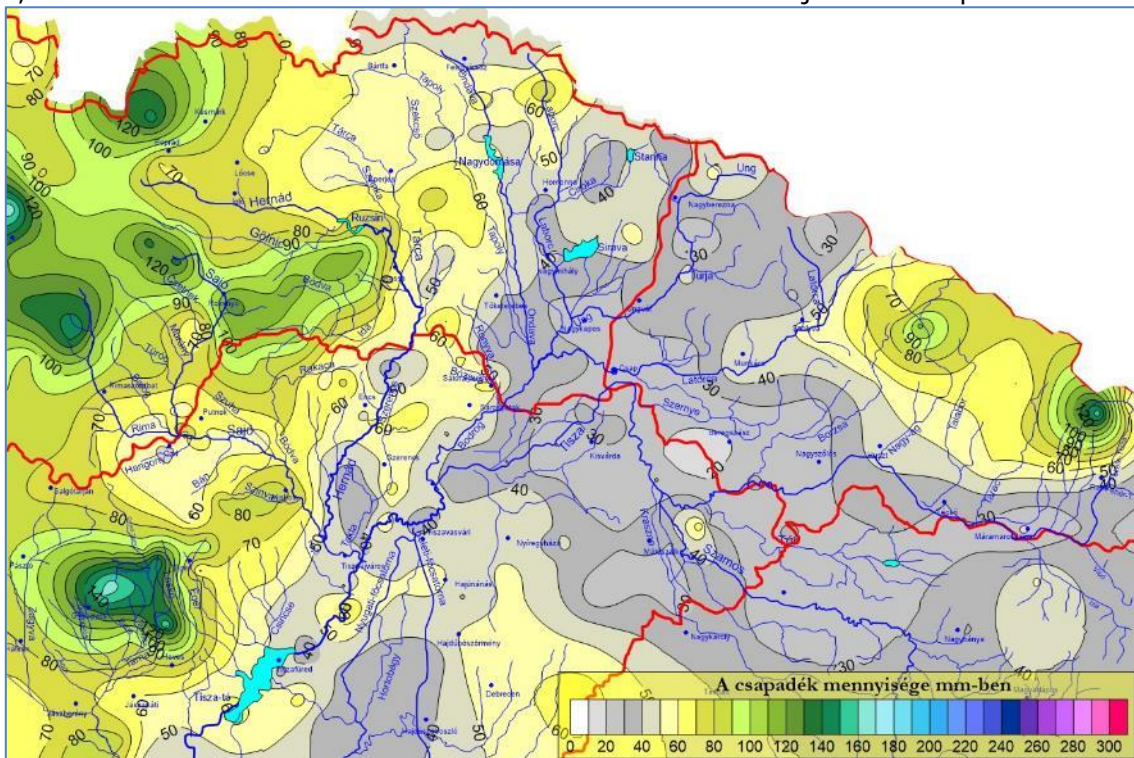
Meteorológiai helyzet

Az év első felében az időjárás a megszokottól hűvösebb volt. **Áprilisban** a Mátrában és keleti előterében, valamint a Nyugat-Bükkben az átlagosnak megfelelő mennyiségű csapadék hullott.

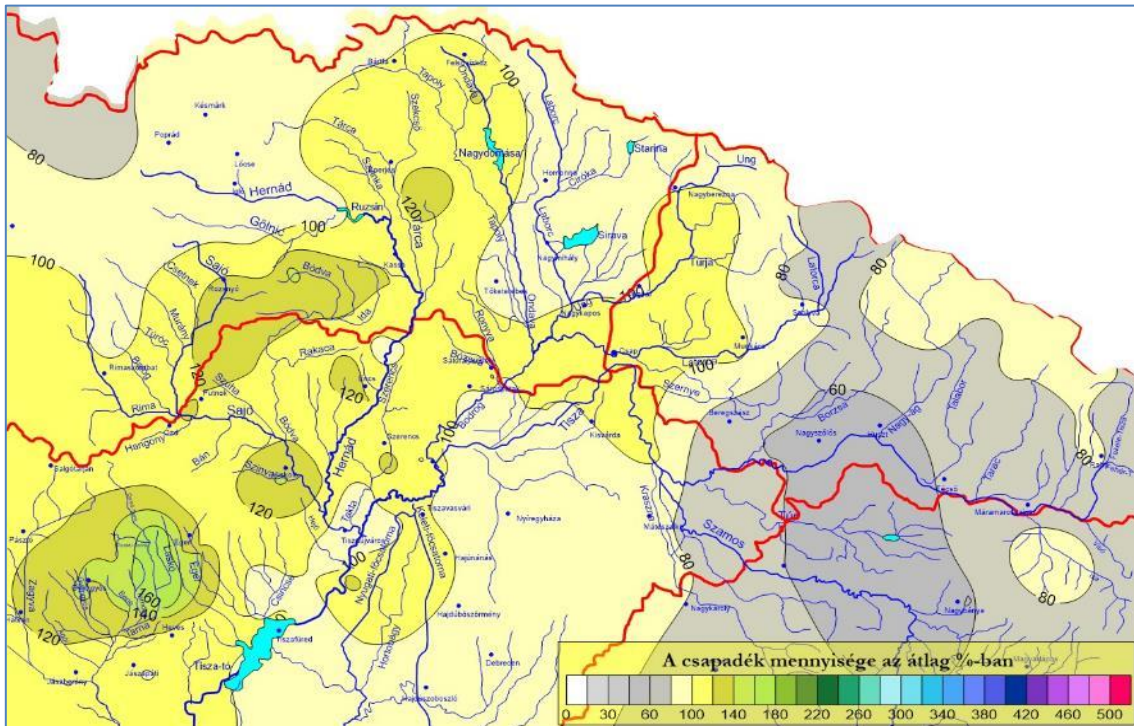
A 2023 áprilisában lehullott csapadék mennyisége az ÉMVIZIG működési területén és a vízgyűjtőkön

A május az átlagostól kissé hűvösebb és a vármegye legnagyobb részén igencsak nedves volt, a Mátrában és annak keleti-délkeleti előterében kialakuló jelentős csapadéktöbblettel.

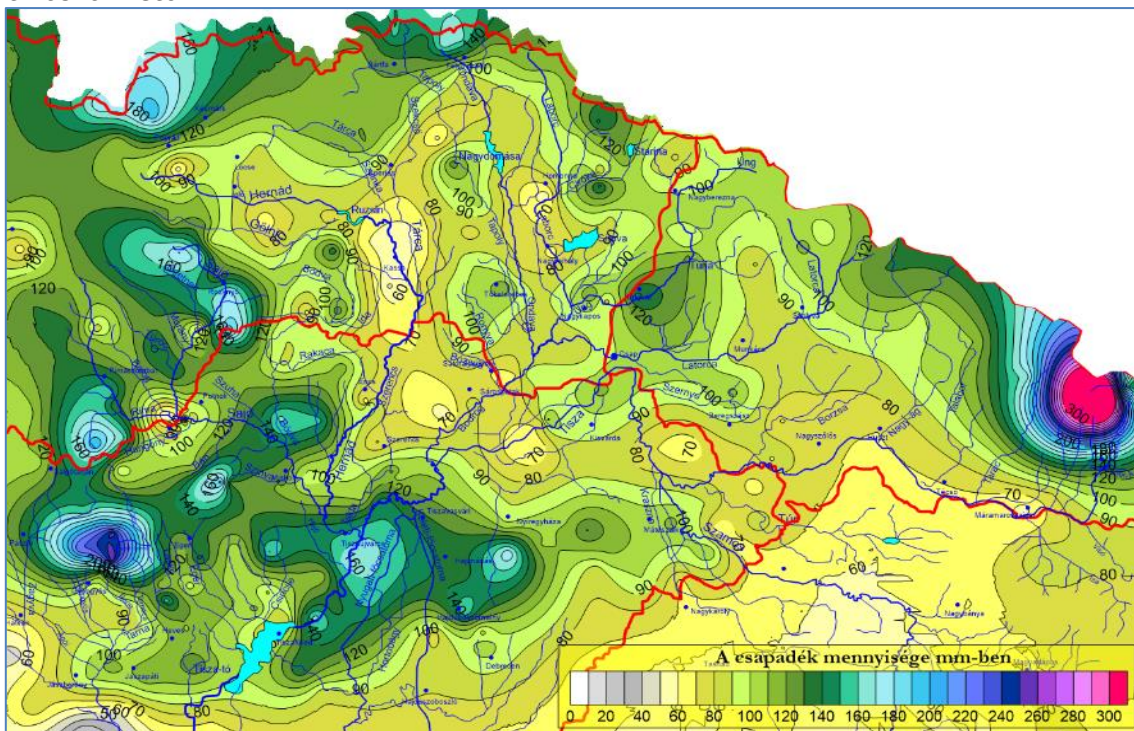
A 2023 májusában lehullott csapadék mennyisége az ÉMVIZIG működési területén és a vízgyűjtőkön

A hűvös április és május miatt, az idei **tavasz** összességében a megszokottól kissé alacsonyabb középhőmérséklettel zárt, csapadékból viszont az átlagostól kissé több hullott.

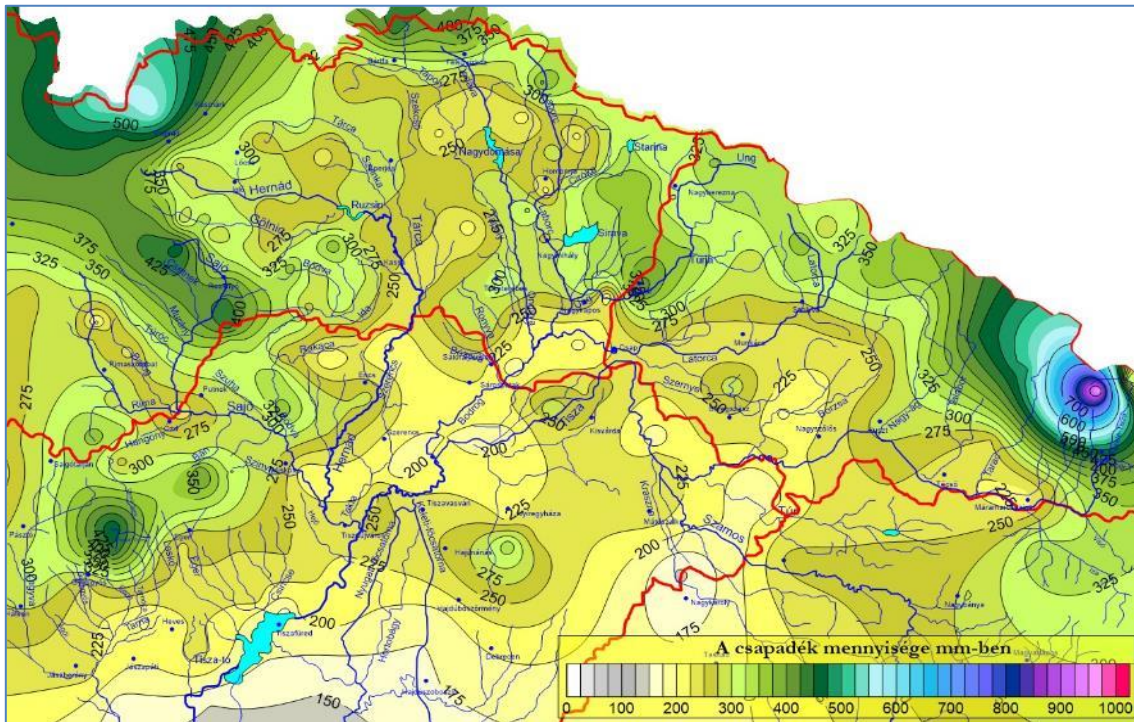
A csapadék eltérése az átlagostól, annak %-ban - 2023. tavasz

Csapadékosan alakult a **nyár** is, ami főképp a júniusi és augusztusi nedves időjárásnak volt köszönhető.

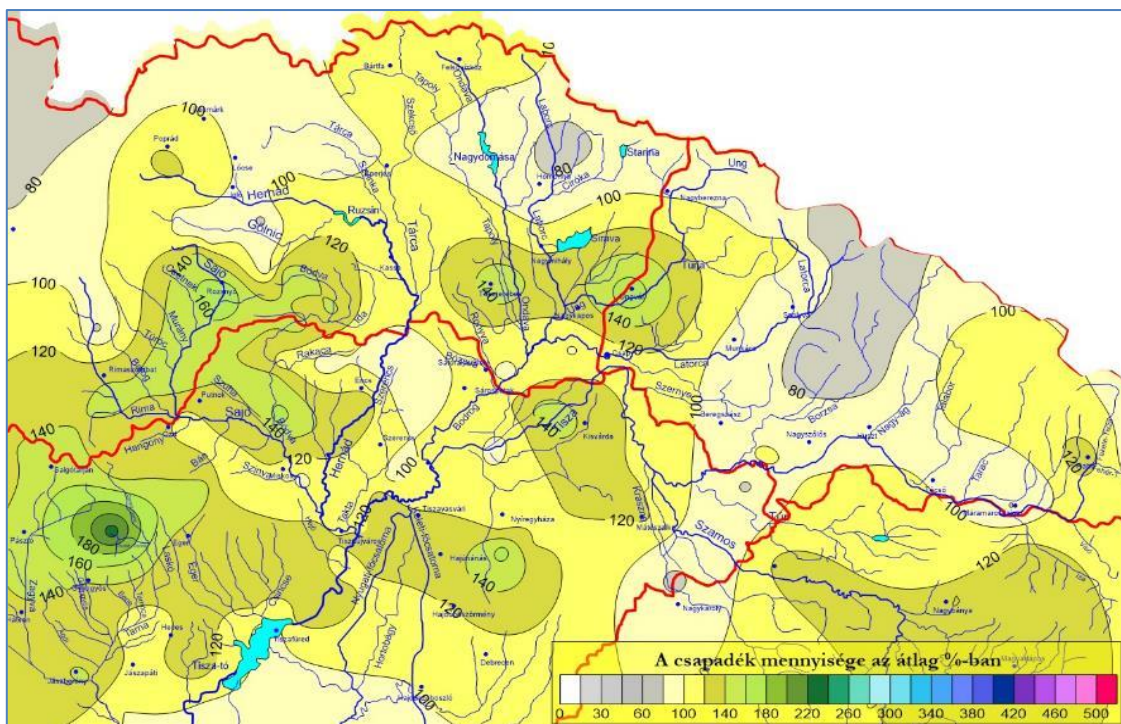
A 2023 júniusában lehullott csapadék mennyisége az ÉMVIZIG működési területén és a vízgyűjtőkön

Az évszak a megszokottól kissé melegebb volt, az átlagost legnagyobb mértékben meghaladó csapadékot pedig a Mátrában és környezetében mérték.

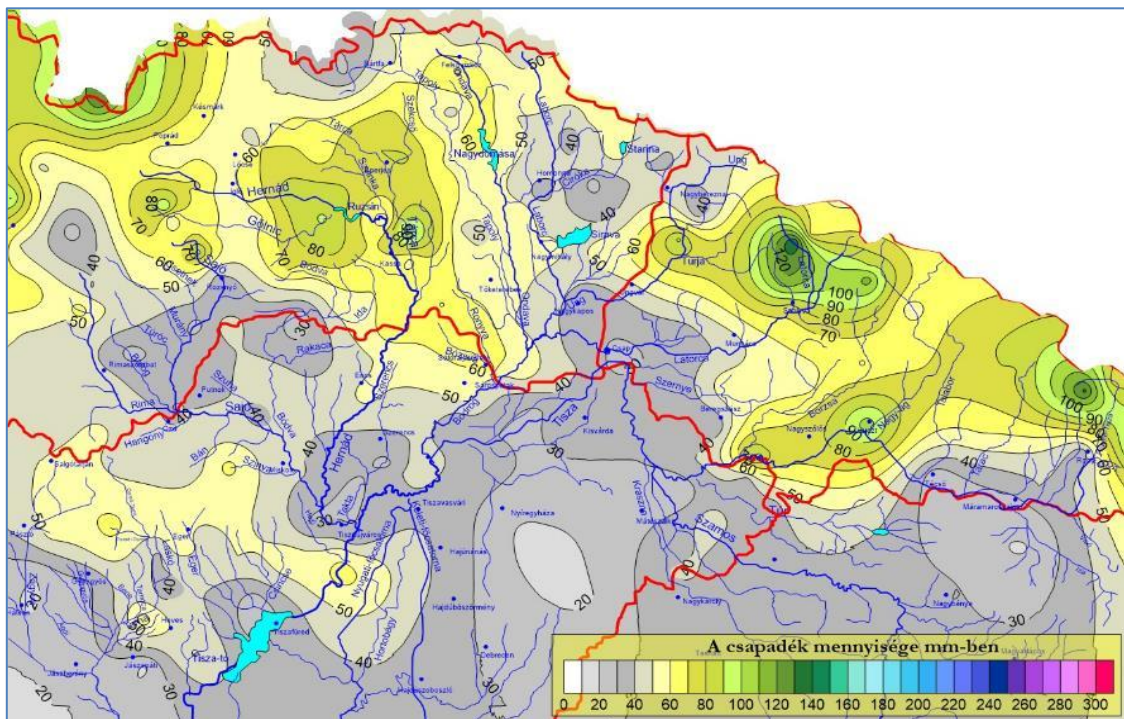
A 2023 nyarán lehullott csapadék mennyisége az ÉMVIZIG működési területén és a vízgyűjtőkön

A külföldi vízgyűjtők közül a Sajó és a Bódva, valamint a Bodrog vízrendszerének déli területein hullott az átlagost meghaladó csapadék, míg Kárpátalján többnyire csak a megszokott értékek 80-90 %-át mérték.

A csapadék eltérése az átlagostól, annak %-ban - 2023. nyár

Szeptember nagyrészt száraz időjárással telt el, ugyanakkor három rövid (összességében 4-6 napos) nedves időszakban, sokfelé a havi átlagot megközelítő csapadék hullott.

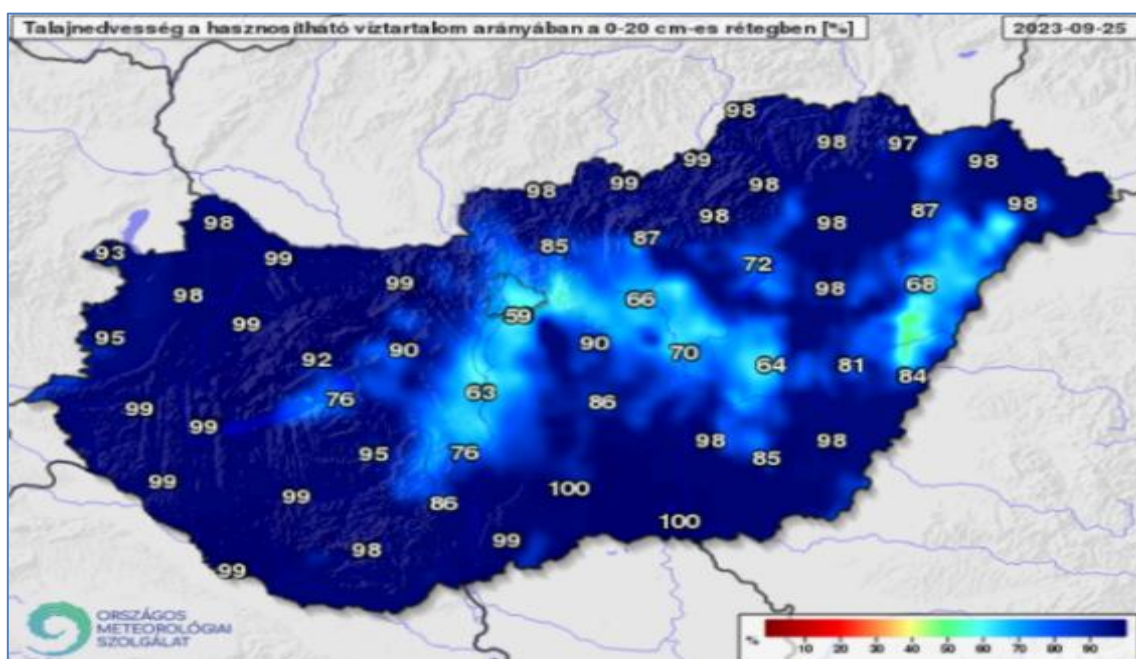

A **2023 szeptemberében** lehullott csapadék mennyisége az ÉMVIZIG működési területén és a vízgyűjtőkön

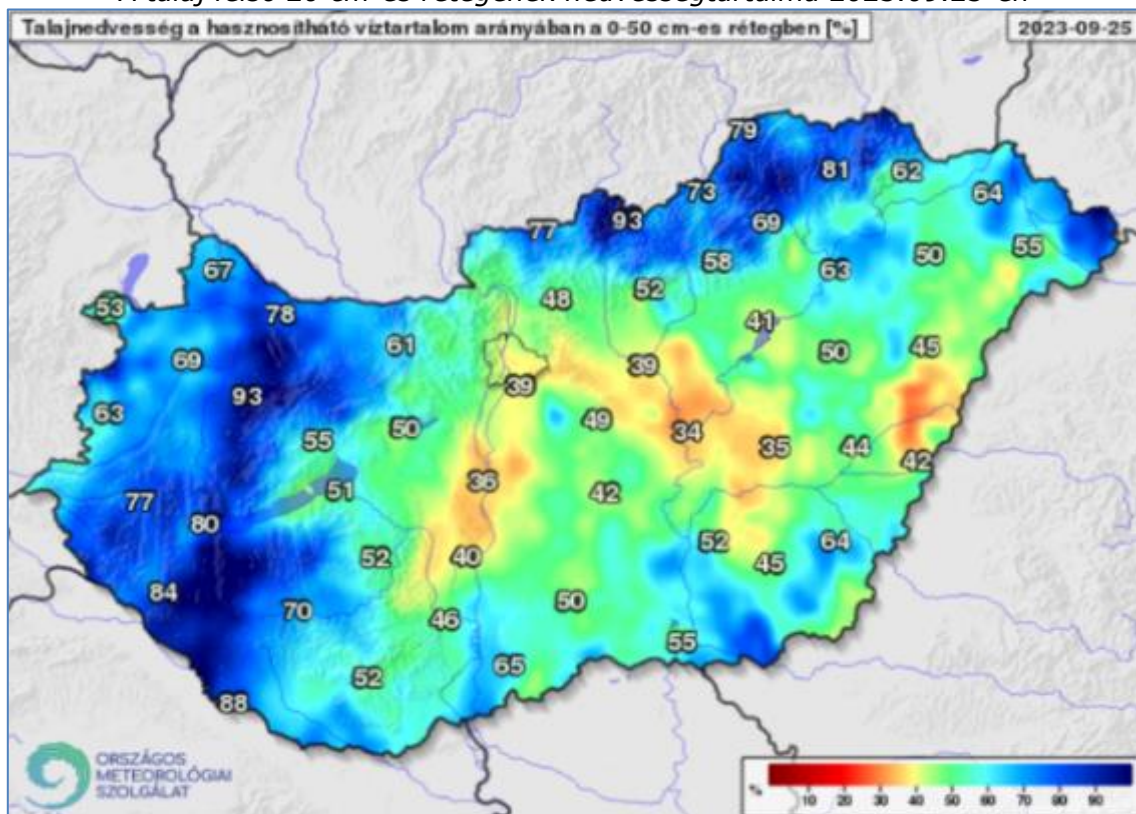
Talajnedvesség

A szeptember harmadik dekádjában hullott jelentős csapadéknak köszönhetően a talajok felső rétegei telítődtek nedvességgel és a vármegye északi részén a felső 50 cm-es talajréteg is viszonylag jó nedvességi állapotot mutat.

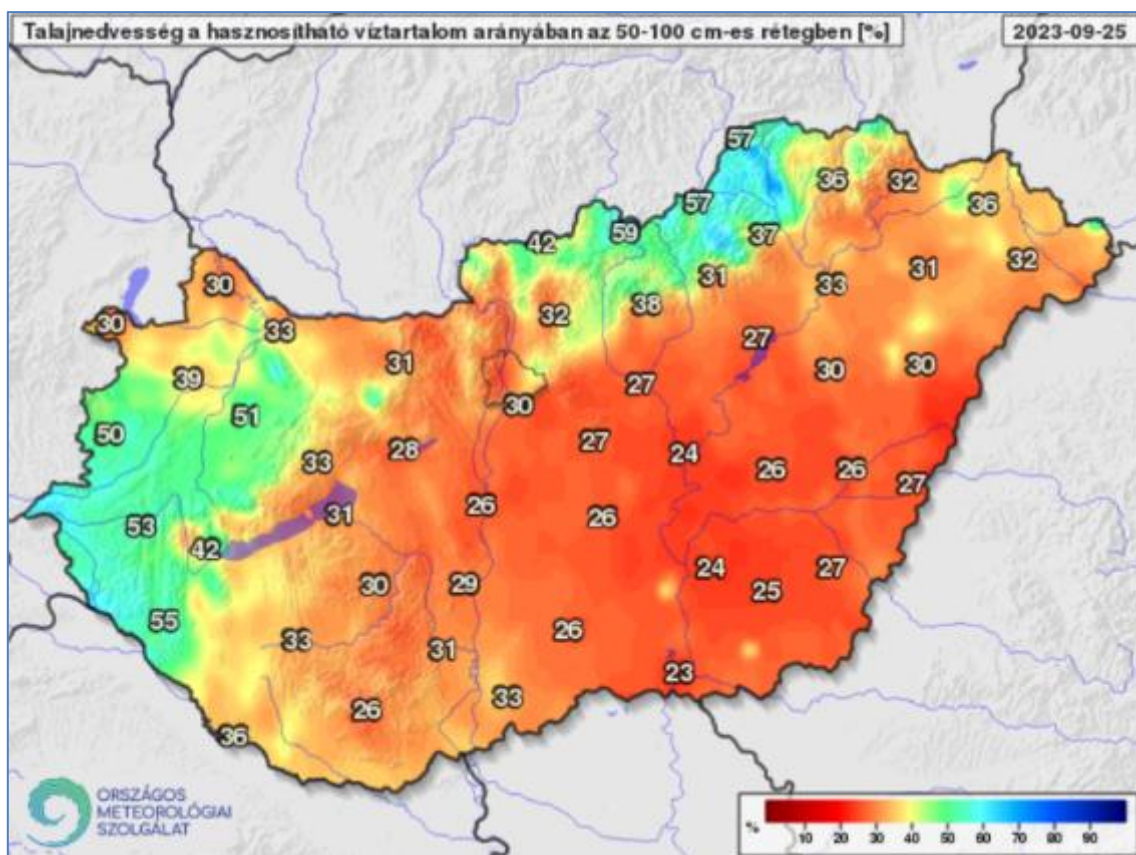
Az 50 és 100 cm közötti talajrétegben főképp a Mátra északi oldala és a Ceredi-Tarna vízgyűjtője mutatott viszonylag nedves állapotot, míg a vármegye többi részén a természetes ősz eleji vízhiányos állapot dominált.

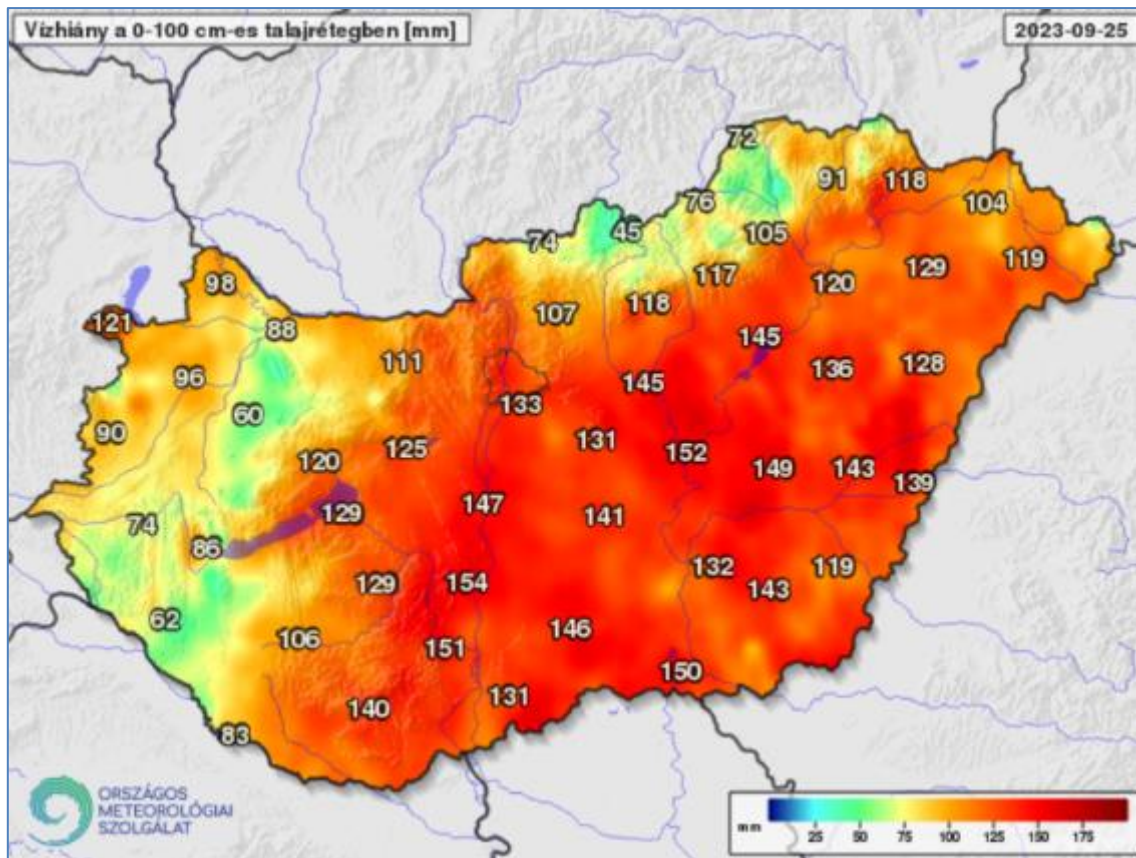
A talaj felső 20 cm-es rétegének nedvességtartalma 2023.09.25-én

A talaj felső 50 cm-es rétegének nedvességtartalma 2023.09.25-én

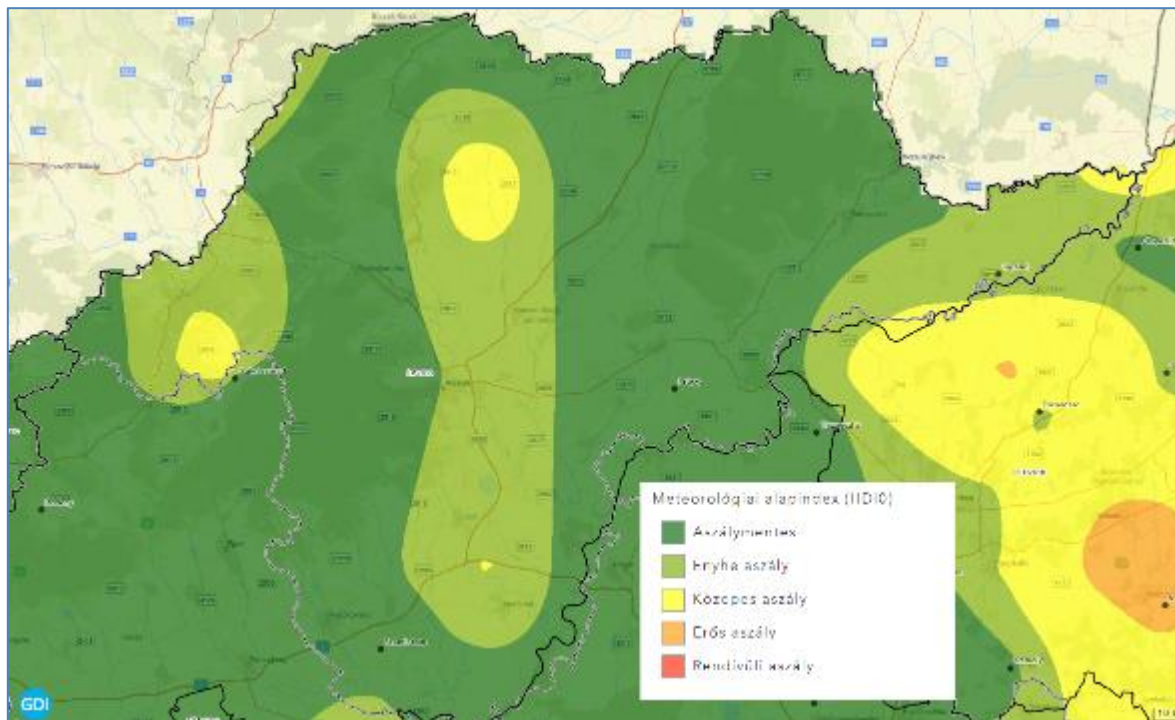

A talaj 50-100 cm közötti rétegének nedvességtartalma 2023.09.25-én

A talaj felső 1 méteres rétegének vízhiánya 2023.09.25-én

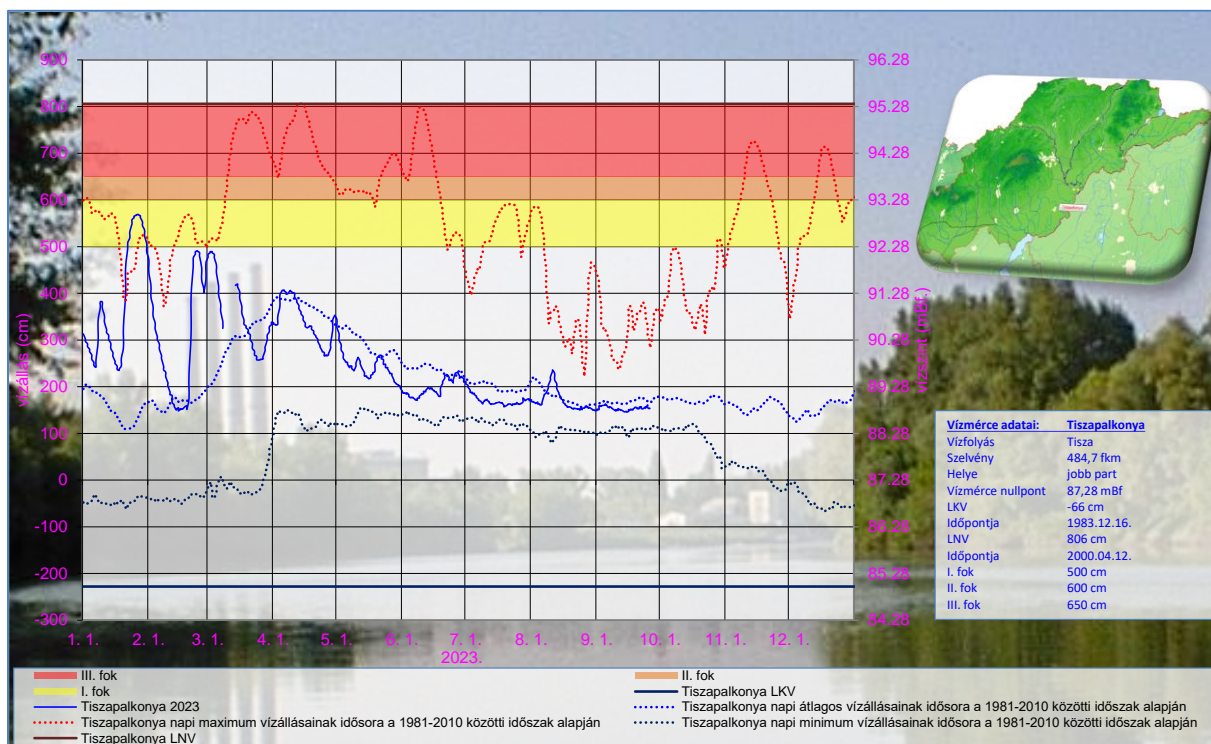
A talajok nedvességtartalmának megfelelően az aszályindex is csak foltokban mutat gyenge, vagy közepes aszályt, jelenleg a vármegye nagyobb része aszálymentesnek tekinthető.

Aszályhelyzet 2023.09.26-án

Vízjárás

A **Tiszán** az enyhe téli időjárás miatt főképp esőben lehullott csapadék alakította ki az év első harmadában mérsékelt nagyságú árhullámokat, amelyek januárban érték el I. fokú készütségi szintet. Áprilistól (kisebb áradásokkal tarkítva) fokozatosan csökkentek a vízszintek, jelenleg a kisvizes állapot a jellemző.

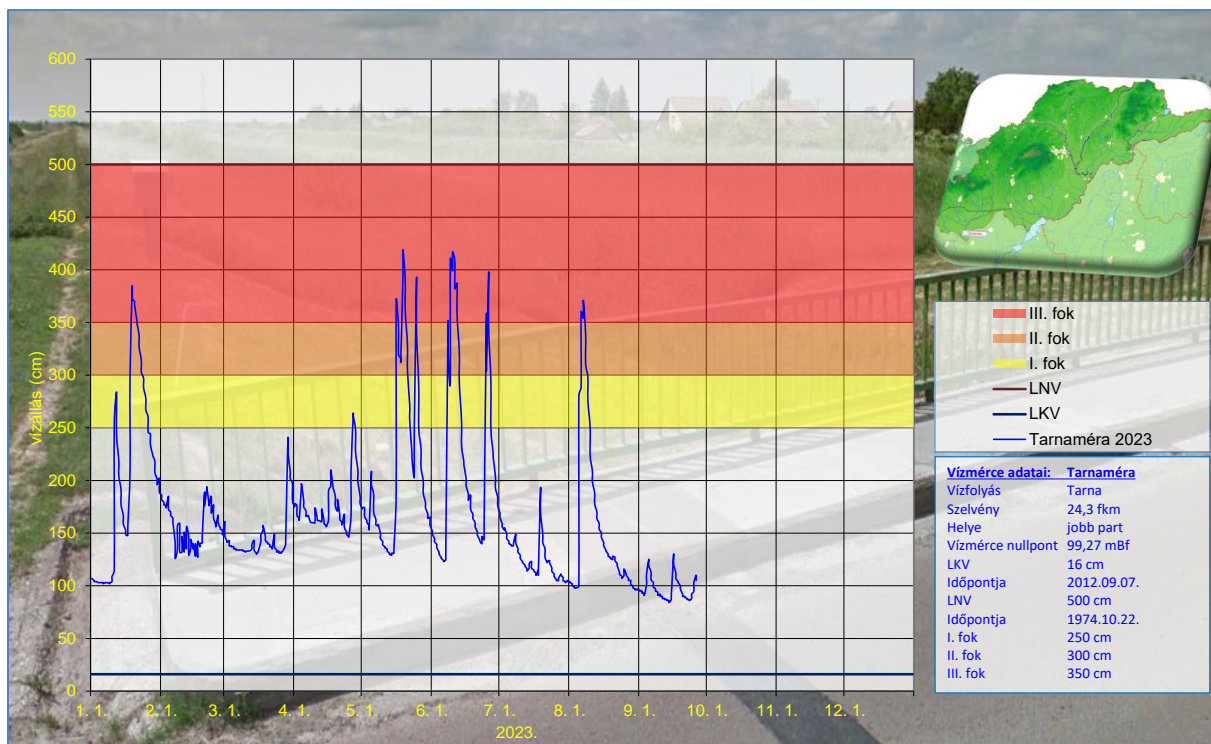
A Tisza 2023. évi vízállásainak időszora Tiszapalkonyánál

Tarna és vízrendszere:

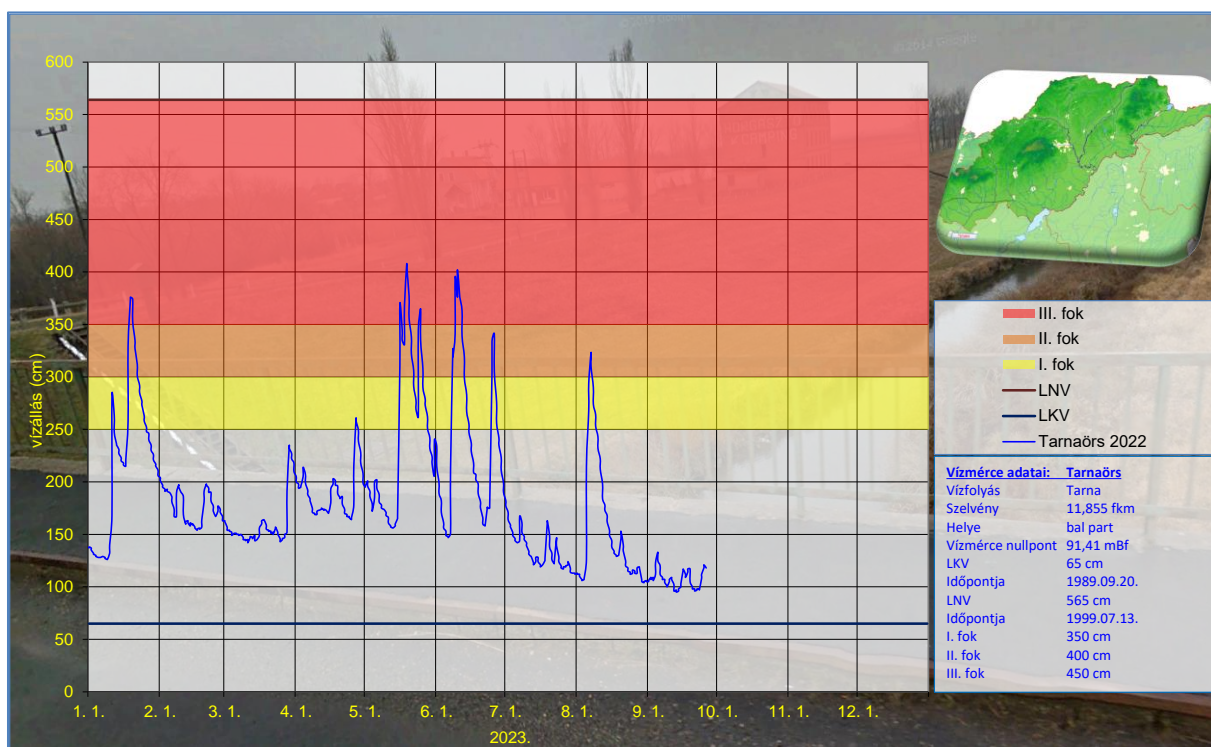
A májustól-augusztusig tartó csapadékos, felhőszezonokkal tarkított időjárás a Mátrában és környezetében jelentős csapadéktöbbletet generált és sorozatos áradásokat okozott a Tarna és mellékvízeinek vízrendszerében.

A legnagyobb árhullámok májusban és júniusban vonultak le, a III. fokú (350 cm) készütségi szintet 50-60 cm-rel meghaladó tetőzések mellett.

Ez utóbbi árhullámok esetében a Tarna dél-mátrai mellékvízei is számottevő vízmennyiséget szállítottak és ezek közül is kiemelkedett a Gyöngyös-patak két jelentősebb, a gyöngyöshalászi vízmércén 230-240 cm-es vízállás tetőző árvize.

A Tarna 2023. évi vízállásainak időszora Tarnaméránál

A Tarna 2023. évi vízállásainak időszora Tarnaörsnél

II. A VÉDELMI BIZOTTSÁG TAVASZI ÜLÉSE ÓTA FOLYTATOTT VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TEVÉKENYSÉGEK

a) A vízkárelhárításra való felkészülés keretében megtett intézkedések

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság a kezelésébe tartozó **létesítmények felülvizsgálatát, állapotértékelését 2023. évben is szeptember-októberi hónapokban végzi, illetve végezte.** Az őszi felülvizsgálat kiterjedt az árvízvédelmi töltések és tartozékainak, keresztező létesítményeinek (zsilipek, csappantyús csőátereszek, nyomócsövek), mentett és vízdali előtereinek, véderdőinek, védelmi célú magasépítményeinek (árvízvédelmi központok, gátórházak, műszaki pihenők és raktárak) védelmi célú gépeinek, anyag-eszköz felszereléseinek, infokommunikációs rendszerének és védelmi szervezetének felülvizsgálatára.

Belvízvédelmi és vízrendezési szakterületen a csatornák, kisvízfolyások állapotértékelésére, a tározók szemléjére, a keresztező létesítmények, műtárgyak felülvizsgálatára, valamint a szivattyútelepek szemléjére került sor.

A szemlék tapasztalatairól a 2023. évi őszi Területi Védelmi Bizottsági ülésen fog Igazgatóságunk beszámolni.

A 2023. évre vonatkozóan elvégeztük az operatív beavatkozások tervezéséhez szükséges, védelmi szakaszokra vonatkozó nyilvántartási tervek, valamint az Árvízvédelmi Felkészülési Tervek aktualizálását az eddig kialakult legmagasabb vízállások és a korábbi védekezési tapasztalatok figyelembe vételével. A védelmi tervek és a műszaki dokumentációk rendelkezésre állnak, azokat az Országos Vízügyi Főigazgatóság részére is átadtuk.

Igazgatóságunk az Árvízvédelmi Felkészülési Tervek alapján a magassághiányos védvonalaknál az LNV-t (eddigi legnagyobb mért vízszintet) meghaladó tetőző árvízszint esetén a +50 cm-es magassági biztonsáig tervszerűen hajtja végre a védelmi munkákat.

A lokalizációs terveket az érintett védelmi szakaszokon elhelyeztük és annak kivonatát a Heves Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság részére átadtuk. A lokalizációs tervek kivonatát a települési vízkárelhárítási tervekhez a közeljövőben az érintett települések részére is biztosítjuk.

A vízkárelhárítási tevékenységünkhöz szükséges erőforrás igénybevételi terveinket és nyilvántartásaikat szintén aktualizáltuk.

b) Árvízvédelem

Az Igazgatóság kezelésében 644,672 km hosszú elsőrendű árvízvédelmi töltés található, melyből **137,1 km Heves vármegye területén található.**

A vármegye közigazgatási és az ÉMVIZIG működési területén a Területi Védelmi Bizottság 2023. évi tavaszi ülése óta eltelt időszakban több alkalommal is szükség volt árvízvédelmi készülségekre elrendelésére, amelyek az alábbiak szerint alakultak:

A Tarna mentén:

a 08.12. sz. Jászzákóhalma-Káli és 08.13. sz. Jászdózsa-Káli árvízvédelmi szakaszokon

I. védekezési időszak 2023. május 15.-27.

2023.05.15. 16:00 - 2023.05.16. 06:00	I. fok
2023.05.16. 06:00 - 2023.05.18. 14:00	II. fok
2023.05.18. 14:00 - 2023.05.21. 08:00	III. fok
2023.05.21. 08:00 - 2023.05.22. 12:00	II. fok
2023.05.22. 12:00 - 2023.05.24. 12:00	I. fok
2023.05.24. 12:00 - 2023.05.26. 08:00	II. fok
2023.05.26. 08:00 - 2023.05.27. 18:00	I. fok, megszüntetés

II. védekezési időszak 2023. június 7.-14.

2023.06.07. 12:00 - 2023.06.07. 18:00	I. fok
2023.06.07. 18:00 - 2023.06.08. 20:00	II. fok
2023.06.08. 20:00 - 2023.06.12. 18:00	III. fok
2023.06.12. 18:00 - 2023.06.13. 18:00	II. fok
2023.06.13. 18:00 - 2023.06.14. 18:00	I. fok, megszüntetés

III. védekezési időszak 2023. június 24.-27.

2023.06.24. 14:00 - 2023.06.24. 18:00	I. fok
2023.06.24. 18:00 - 2023.06.25. 12:00	II. fok
2023.06.25. 12:00 - 2023.06.26. 08:00	III. fok
2023.06.26. 08:00 - 2023.06.26. 18:00	II. fok
2023.06.26. 18:00 - 2023.06.27. 18:00	I. fok, megszüntetés

IV. védekezési időszak 2023. augusztus 4.-10.

2023.08.04. 14:00 - 2023.08.06. 08:00	I. fok
2023.08.06. 04:00 - 2023.08.08. 12:00	II. fok
2023.08.08. 12:00 - 2023.08.09. 18:00	I. fok, megszüntetés

Az árhullámok levonulásáról tájékoztatást adtunk a Heves vármegyei társszervek felé, a készütségben lévő védelmi szakaszainkon őri- és figyelőszolgálatot láttunk el, biztosítottuk a mentett oldali vizek átemelését mobil szivattyúk telepítésével. A készütségben lévő védelmi szakaszainkon őri- és figyelőszolgálatot láttunk el.

Az I. védekezési időszakban Vámosgyörk és Adács települések között a Felső-Viszneki 08.13./6 gátörjáráson (Rédei-Nagy-patak, Gyöngyös-patak) a töltés magasságihiányos részein több helyen homokzsákkal történő magasítására került sor.

Az II. védekezési időszakban Tarnabod külterületén a Tarna bal parton és Jászdózsa külterületén az Ágói-patak bal partján a magasságihiányos töltésszakaszokon homokzsákkal történő ideiglenes védmű kiépítésre került sor.

Homokzsák töltés és ideiglenes magasztás az Ágói-patak magasságihiányos szakaszain

Töltésmagasztás Tarnabod külterületén Tarna bal parton

A Tarna és mellékvízfolyásain levonult III. fokú árvízvédelmi készütséget meghaladó árhullámok során

- **a Tarnóca-patak Tarnaszadány község fölött**, a jobb part 7+230 és 8+200 tkm szelvényeknél átbukott a töltésen és nagyjából **15 ha mezőgazdasági terület elárasztott**,
- **a Gyöngyös-patak Vámosgyörk külterületi depóniáin**, a 17+300-17+600 tkm szelvények környezetében szintén **átbukott, 35-40 ha mezőgazdasági terület került elöntésre**. Ezt a vízmennyiséget a Rédei-Nagy-patak fogadja be csappantyús műtárgyon keresztül.
- **Adács külterületén** pedig **a Külső-Mérges-patak** jobb parti 0+500 tkm szelvényénél kömlő víz **öntött el** becslések alapján nagyjából **5 ha gyepterületet**.

Gyöngyös-patak okozta elöntések Vámosgyörk térségében

A Tarna és mellékvízfolyásai mentén a **2023. januári árvizek során megsérült műtárgyak** (Tarna bp. 8+878 tkm, Bene-p bp. 0+605 tkm) **helyreállításuk folyamatban voltak**. A főelzáró szerkezetek leszerelésre és elszállításra kerültek, ezért az ideiglenesen kiépített és megerősített elzárásoknál vészőri figyelőszolgálatot láttunk el.

Helyreállítás alatt álló műtárgy
ideiglenes bevédése
Bene-p bp. 0+605 tkm

Helyreállítás alatt álló műtárgy
ideiglenes elzárás kiépítése
Tarna-p bp. 8+878 tkm

2023. május 23-án Verpelét és Sirok települések környezetében lévő kisvízfolyások erőteljesen megáradtak, több helyszínen ki is léptek a medrűkből. **Verpelét és Sirok önkormányzatok belterületein a védekezési munkák elvégzésére** 5 fő fizikai létszámmal, valamint a Verpelét raktárból kiadott összesen 2500 db PP zsákkal **segítséget nyújtottunk.**

2023. június 8-án Recsk község önkormányzatának **kérésére** az árvízvédekezési munkáinak segítségére a Verpeléti Mederfelügyelőség védekezési készletéből **800 db homokzsákot** adtunk át.

Parádon a Köves-pataki záportározó műtárgya az előző árhullám során **uszáddal eltömődött.** A Parád térségében leeső nagycsapadékok felduzzasztották a már így is félig megtelt záportározót. Parád Önkormányzat **kérésére műszaki segítségnyújtásként 120 db fáklyát** adtuk át, valamint **1 db Veneroni szivattyú került beüzemelésre a tározó vízszintcsökkentése érdekében.**

47°55'15"N 20°2'46"E
aug. 08, 2023 08:34:20 de

47°55'15"N 20°2'46"E
aug. 08, 2023 08:34:28 de

Parád, Köves pataki záportározó vízáttemelés Veneroni szivattyúval

A védekezési időszakok során **Tarnóca-patakon lévő 4 db közvetlen árvízveszélyt jelentő műtárgy meghibásodását tapasztaltuk. Ezek közül 3 db műtárgy helyreállítása és 1 db műtárgy elbontása szükséges.** A helyreállítandó műtárgyakon kívül **töltéskorona-stabilizációra, valamint a Tarna vízfolyás mentén észlelt új hódlyukak, illetve korábbi beszakadt hódjáraatokra vonatkozóan készítettünk el helyreállítási dokumentációkat,** amelyeket forrás biztosítása érdekében az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) felé 2023. július 24-én a 002504-ÉMVIZIG Távmondatban engedélyezésre felterjesztettünk.

Helyreállítási munkák miatt elrendelt pontszerű III. fokú árvízvédelmi készülségek 2023. március 02. - augusztus 30.

A Tarna és mellékvízfolyásai mentén 2023 januárjában levonult III. fokú árhullám során meghibásodott 08.12. sz. Jászfákóhalma-káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Tarna bp.-i 8+878 tkm szelvényben lévő 1 db műtárgy, illetve a 08.13. Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Bene-patak bp.-i 0+605 tkm és Bene-patak jp. 4+359 tkm, 4+760 tkm szelvényben lévő csappantyús műtárgyak, valamint a Bene-patak bal part 0+000-1+847 tkm szelvények között (összesen 45 helyszínen) feltárt hódok által okozott károk helyreállítási munkák befejeződtek, ezért a helyreállítás miatt elrendelt pontszerű III. fokú árvízvédelmi készülség 2023. augusztus 30-án 12:00 h-kor megszüntetésre került.

A helyreállítási munkák költsége bruttó 32,5 millió Ft.

Folyamatban lévő helyreállítási munkák:

- Hódjáraatok helyreállítása a Tarna bp. 5+300-5+600 tkm (Alsó-Jászdózsa-órjárás) és a Tarna jp.14+190-17+000 tkm (Erki órjárás) szelvények között.
- Tarnóca-patak jobb part 4+496 tkm, ill. bal part 5+656 és 6+030 tkm szelvényeiben lévő 3 db meghibásodott műtárgy helyreállítása.
- Tarna jp. 4+850 – 7+150 tkm, illetve az Ágói-p 0+000 – 5+393 tkm szelvények között töltésszakasz gátkorona stabilizáció helyreállítása.
- Tarnóca-patak bal part 4+946 tkm szelvényében lévő műtárgy elbontása.

A helyreállítási munkák költsége előre láthatóan bruttó 68 millió Ft.

A hódjelenségekkel leginkább érintett töltésszakaszokat folyamatosan fokozott figyelemmel kísérjük, tekintettel arra, hogy közvetlen vízkárveszélyt jelentenek.

A Heves Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztálya 2021. július 28.-án kelt, HE/TVO/00406-6/2021 ikt. számú határozatában a védett állatfaj riasztását engedélyezte.

A hódjáraatok megszüntetését Igazgatóságunk a rendelkezésre álló forrásai függvényében, az árvíz kockázat figyelembe vételével végzi el, ugyanakkor egyre több és újabb kártételek fordulnak elő.

c) Belvízvédekezés

Igazgatóságunk Heves vármegyei síkvidéki területéről (Laskó-Rima öblözet) készülségen kívüli időszakban a többletvizek átemelését az Újlőrincfalvai és a Poroszlói szivattyútelep biztosítja.

A 08.01. sz. Laskó-Csincse belvízvédelmi szakaszon 2023. január 12-én elrendelt I. fokú belvízvédelmi készültség július 6-án véget ért. A készültség ideje alatt az Újlőrincfalvai szivattyútelep folyamatosan üzemelt, a Poroszlói és Egerlövői telepek lényegesen kevesebbet. Az összes átemelt vízmennyiség 961 562 m³ volt, ebből a júliusban átemelt 32 076 m³. Július hónapban az elöntött terület nagysága már nem volt számottevő.

d) Helyi vízkárelhárítás

2023 eddig eltelt időszakában Heves vármegyében 4 esetben kellett helyi vízkárelhárítási készültséget elrendelnünk.

- **2023. február 20-án** 10:00 órától III. fokú készültséget rendeltünk el az Eger-patak **Eger belvárosi szakaszán** a Bükk sétány és a Töviskes tér közötti, **vízkárveszélyt okozó hódgátak és torlaszok eltávolítása érdekében**. A hódgátak bontását a helyi adottságok miatt hosszú gémű kotró igénybevételével, OMIT engedély alapján, pontszerű helyreállítási készültség keretében. A hódgátak és torlaszok eltávolítását követően a készültség megszüntetésére 2023. március 13-án 18:00 órától került sor.
- **2023. június 8-án** 16:00 órától a Tarna-patak teljes felső vízgyűjtőjére Felkészülés (I. II. fok) **helyi vízkárelhárítási készültség lett elrendelve**, a Tarna-patak és mellékvízfolyásainak vízgyűjtőjén kialakult zivatarokból több helyen lehullott nagy mennyiségű csapadékra és az önkormányzatoktól érkező megkeresésekre tekintettel.

Műszaki segítséget nyújtottunk Recsk, Gyöngyöstarján, Parád, Verpelét, Jászárokszállás települési önkormányzatai részére, valamint Gyöngyöstarján és Parád önkormányzati védekezéséhez, összesen 2500 db homokzsákot és 3 m³ homok védekezési anyagot biztosítottunk. A készültség megszüntetésére 2023. június 12-én 18:00 órakor került sor.

- **2023. augusztus 22-én** 8:00 órától rendeltünk el **pontszerű III. fokú készültséget** a Tarna-patakon és mellékágain 2023. június első dekádjában kialakult **helyi vízkárok** következtében megrongálódott medrek és műtárgyak 014074-OVF Távmondatban engedélyezett **helyreállítási munkáinak elvégzésére**, a vízkárveszélyes állapot megszüntetésére. A védekezési helyszín: Recsk, Recski/Parádi-Tarna 7+050; Parád, Pál-bükki záportározó; Gyöngyös, Külső-Mérges-patak 12+480-12+510; Parád, Recski/Parádi-Tarna 14+030-14+070; Verpelét, Tarna 50+100-51+800; Parád, Recski/Parádi-Tarna 15+630-15+730; Gyöngyös, Gyöngyös-Nagyrédei tározó. A munkák munkatér átadása megtörtént, hamarosan elkezdődnek a helyreállítási munkák.
Az engedélyezett költség bruttó 78,9 millió Ft.
- **2023. szeptember 26-án** **pontszerű III. fokú készültség került elrendelésre**, mivel a 2023. júniusi vízkárok nyomán **a megrongálódott művek helyreállítási igényét az OMIT jóváhagyta a vármegye 7 helyszínén**. Ennek keretében Vámosgyörk külterületén a Rédei-patak 0+500-0+800 sz. szelvényei között hordalék eltávolítás és depónia-helyreállítás, Recsk a Parádi-Tarna 7+070-7+085 szelvények közötti bal parti partbiztosítás, Gyöngyösön a Gyöngyös-patak 29+800 szelvényében lévő hordalékfogó tisztítása, Egerben az Eger-patak 42+730-42+960 szelvények közötti belterületi szakaszán hordalék eltávolítás valamint a 43+130-43+160 és 43+300 - 43+340 szelvények között kőrákat helyreállítás, Bátorban az Aranyos-patak 0+377-0+477 szelvények közötti támfal helyreállítás és Mezőkövesd-Zsóry fürdő mellett az Ostoros-patak kotrása a 5+090-8+811 szelvények között fog megtörténni **bruttó 81,8 millió Ft értékben**.

Eger, hódok által épített torlasz eltávolítása az Eger-patakon 2023 március

2023 június 8. Gyöngyöstarján, Tarján patak

2023 június 10. Gyöngyös-patak Vámosgyörk

e) Vízziány kárelhárítás

2023. évben vízhiány elleni védekezésre nem volt szükség.

f) vízminőségi kárelhárítás

Igazgatóságunk 8 db vízminőségi kárelhárítási létesítményt üzemeltet, illetve tart fenn. Ezek közül 7 db kiépített vízminőségi kárelhárítási hely a Tisza, Bodrog, Sajó és Hernád folyók határhoz, illetve torkolati szelvényeikhez közeli szelvényekben és 1 db vízminőség-védelmi tározó a Hernádba torkoló Szartos-patakon.

Heves vármegyei működési területén speciális vízminőségi kárelhárítási létesítményt nem üzemeltetünk, ugyanakkor a fentebb felsorolt **B.-A.-Z. vármegyei kárelhárítási helyeken esetlegesen szükségessé váló beavatkozások a Heves vármegyei Tisza folyószakasz védelmét is szolgálják.**

Működési területünkre vonatkozóan a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv vízyűjtő alegységeihez igazodóan 6 db, hatóságilag jóváhagyott területi vízminőségi kárelhárítási tervvel rendelkezünk.

Ezek közül 2 db érinti Heves vármegye területét az alábbiak szerint:

1. Területi vízminőségi kárelhárítási terv 2-8 Bükk és Borsodi Mezőség vízyűjtő alegység,
2. Területi vízminőségi kárelhárítási terv 2-11 Tarna vízyűjtő alegység.

A rendkívüli vízminőségi események felderítésének elősegítése céljából az Igazgatóság akkreditált mintavételi munkacsoporttal rendelkezik.

2023. évben tárgyi tájékoztató készítéséig működési területünk egészét tekintve 40 db, ebből Heves vármegyei részén, vagy azt érintően **eddig 13 db vízminőségi esemény történt.**

A káresemények, illetve a készülség elrendelések az alábbiak voltak:

Szám	Káresemény ideje	Káresemény tárgya	Készülség	Készülség időtartama	Végzett beavatkozás
1	2023.01.18.	Tarna magas vízállása miatt elrendelt III. fokú árvízvédelmi készülség	I. fok	2023.01.18. 14:00 h 2023.01.21. 08:00 h	A 08.12. sz. Jászkóhalma-káli és a 08.13. Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakasz teljes hosszára 2023. január 18-án 14:00 h-tól elrendelt III. fokú árvízvédelmi készülség miatt, az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet 15. § (5) bekezdése, valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 19. §-a alapján, I. fokú vízminőségi készülség került elrendelésre.
2	2023.01.30.	Bélapátfalva 021 hrsz.-ú ingatlanon illegálisan elhelyezett hulladék miatti műszaki beavatkozás	III. fok	2023.03.07. 07:00 h 2023.03.02. 17:00 h	Helyszíni kárfelmérések. Az illegálisan lerakott hulladékok összegyűjtése és ártalmatlanítása.
3	2023.03.10.	Gépjármű baleset a Parádi-Tarna-patakot érintően, Parádsasvár			Parádsasvár külterületén a 24-es főközlekedési útvonal környezetében baleset során személygépjármű sodródott a kezelésünkben lévő Parádi -Tarna vízfolyás medrébe, aminek következtében megsérült az Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. (ÉRV) kezelésében lévő szennyvízcső. Az üzemeltető a hibát elhárította, az ÉMVIZIG részéről beavatkozás nem volt indokolt.
4	2023.04.04.	Parád 094 hrsz.-ú ingatlanon illegálisan elhelyezett hulladék miatti műszaki beavatkozás	III.fok	2023.04.04. 7:00- 2023.04.05. 17:00	Terület megtisztítása az illegálisan lerakott hulladéktól, gondoskodás a hulladék ártalmatlanításáról. Jelentéstételek.

5	2023.05.15.	MVM Mátra Energia Zrt. által üzemeltetett Ózse-pataki tározónál fellépett havária			A Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgatóhelyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Szolgálatától 2023. május 15-én reggel kapott tájékoztatás szerint 2023. május 14-én, az éjszakai órákban az MVM Mátra Energia Zrt. üzemeltetésében lévő Ózse-pataki tározónál havária lépett fel. Az Ózse-völgyi tározó vízjogi engedélye - előírások mellett - lehetővé teszi az Ózse-pataki tározóból túlfolyó víz elvezetését a rendkívüli üzemiállapot esetén, ezért Igazgatóságunk az MVM Mátra Energia Zrt. bejelentését tudomásul vette. Igazgatóságunk részéről műszaki beavatkozás végzése, vízminőségi kárelhárítási készütség elrendelése nem volt indokolt.
6	2023.05.18.	Tarna magas vízállása miatt elrendelt III. fokú árvízvédelmi készütség	I.fok	2023.05.18. 14:00- 2023.05.21. 08:00	A folyó vízminőségi állapotának nyomon követése. Jelentéstételek.
7	2023.05.27.	Közüti baleset miatt Laskó-patakba beesett gépjármű Újlőrincfalvánál			A közlekedési baleset során egy személygépjármű a Laskó-patak medrébe esett a 4+685 km szelvényénél (Újlőrincfalva 027 hrsz.). Olajfolyás nem volt tapasztalható, ezért műszaki beavatkozásra nem volt szükség.
8	2023.06.08.	Tarna magas vízállása miatt elrendelt III. fokú árvízvédelmi készütség	I.fok	2023.06.08. 20:00- 2023.06.12. 18:00	A folyó vízminőségi állapotának nyomon követése. Jelentéstételek.
9	2023.06.25.	Tarna magas vízállása miatt elrendelt III. fokú árvízvédelmi készütség	I.fok	2023.06.25. 12:00- 2023.06.26. 08:00	A folyó vízminőségi állapotának nyomon követése. Jelentéstételek.
10	2023.07.03.	ÉMVIKIG kezelésében lévő, az Egri Szakasz mérnökséghez tartozó területeken illegálisan lerakott hulladékok eltávolítása miatt indokolt vízminőségi kárelhárítási készütség	III.fok	2023.07.03. 07:00- 2023.07.28. 09:00	Terület megtisztítása az illegálisan lerakott hulladéktól, gondoskodás a hulladék ártalmatlanításáról. Jelentéstételek.
11	2023.08.17.	Ismeretlen anyagok beborítása a Rédei-patak medrébe Nagyréde település alatt	III.fok	2023.08.17. 14:00-	A Rédei-patak 9+500 km szelvényében illegálisan elhelyezett anyagok eltávolítása a III. fokú vízminőségi kárelhárítási készütség keretében már elvégzésre került. Az ártalmatlanításra való elszállítatás – mivel a por összetételére vizsgálat volt szükséges – még folyamatban van.
12	2023.09.20	Gyöngyössolymos 081 hrsz.-ú ingatlanon engedély nélkül elhelyezett hulladék miatti műszaki beavatkozás	III.fok	2023.09.20. 07:00- 2023.09.20. 17:00	Terület megtisztítása az illegálisan lerakott hulladéktól, gondoskodás a hulladék ártalmatlanításáról. Jelentéstételek.

13	2023.09.21	Külső-Mérges-patak bűzös szaghatása és elszíneződése Gyöngyösön, a Vasöntő utcánál	-	-	Helyszíni bejárás. Hatósági intézkedés kezdeményezése. A szennyezés jellegére és helyzetére, Igazgatóságunk részéről műszaki beavatkozás nem volt indokolt.
----	------------	--	---	---	---

A káresemények kivizsgálását, szükség szerint a hatósági intézkedések kezdeményezését, az operatív vízminőségi kárelhárítási beavatkozás műveleti irányítását, illetve végrehajtását Igazgatóságunk biztosította.

Az események jellege és volumene a Heves Vármegyei Területi Védelmi Bizottság bevonását nem tette szükségessé.

A készütségek indoka továbbra is döntően az illegális hulladéklerakásokhoz kapcsolódott (szilárdanyag szennyezés), mivel a 2021. július 9-i hatállyal módosított 2012. évi CLXXXV. törvény 61.§ (2) bekezdése szerint, ha a hulladék korábbi birtokosa ismeretlen, az elhagyott hulladék felszámolásának kötelezettsége – ellenkező bizonyításig – azt az ingatlantulajdonost terheli, akinek az ingatlanán a hulladékot elhelyezték vagy elhagyták. Erre való hivatkozással a Heves Vármegyei Kormányhivatal Igazgatóságunkat több esetben vagy a kezelésünkben lévő ingatlanon illegális elhelyezett hulladékkal kapcsolatos nyilatkozattételre, vagy 30 napos határidővel az illegális hulladéklerakás felszámolására kötelezte.

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság az illegális hulladéklerakások felszámolásával járó többletfeladatok elvégzéséhez anyagi forrásokkal nem rendelkezik. Ezért a kötelezéssel előírt illegális hulladéklerakások felszámolására, az érintett területek rendbetételére csak a 90/2007. (IV.26.) Korm. rendeletben foglaltak alapján elrendelt III. fokú vízminőségi készütség keretében van lehetőségünk. A védekezési költség eddig 4 millió Ft volt.

Illegális hulladéklerakás felszámolása - Bélapátfalva

III. A 2023. ÉVI ŐSZI VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI MŰVEK FELÜLVIZSGÁLATI TAPASZTALATAI

A bizottsági szemléken elkészült jegyzőkönyvek és tapasztalatok alapján a felülvizsgálatok kiértékelő értekezletének tervezett időpontja 2023. november 9-e, amelyre a Tisztelt Területi Védelmi Bizottság részére meghívót küldünk.

1. Árvízvédelem (az őszi szemlék jelenleg folyamatban vannak, a tapasztalatokról a védelmi bizottsági ülésen külön beszámolunk)

- A 08.01. számú Sarud- Négyesi és a 08.02. számú Négyes- Tiszakeszi Tisza jobb parti árvízvédelmi szakaszok felülvizsgálatára 2023. szeptember 19-én került sor.
A korábbi évek tapasztalatai alapján azonban általánosságban elmondható, hogy a Tisza jobb parti védvonalainak töltéskoronáján, különösen a 08.02. számú Négyes- Tiszakeszi árvízvédelmi szakaszon a kerékpárút burkolat igen rossz állapotban van. A pályázati forrásokból megvalósult kerékpárút burkolathibáinak kijavítására és újra aszfaltozására az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság forrásokkal évek óta nem rendelkezik. A gátörtelepek, védelmi szertárak és védelmi központok épületeinek átlagéletkora többnyire 30-40 év, jó karban tartásuk egyre több forrást igényel, energetikai korszerűsítésük időszerű. A véderdők állapota és ápoltsága megfelelő.
- A Tarna menti 08.12. számú Jászfákóhalma-Káli és a 08.13. számú Jászdózsa-Káli árvízvédelmi szakaszok felülvizsgálatára 2023. október 12-én került sor.
A védvonalszakaszokat jelentős számú (98 db) árvízvédelmi műtárgy (zsilip, csappantyús csőáteresz stb.) keresztezi, amelyek állapota az üzemi használat és az eseti rongálások miatt, változatos képet mutat. A védvonal szakaszok megerősítése, rekonstrukciója szükséges. A védvonalak mentén egyre több a hódállomány miatti töltéstest károsítás, illetve a kirágott faállomány miatti torlaszképződés.

2. Belvízvédelem, vízrendezés

A belvízvédelmi művek, dombvidéki vízrendezési művek őszi felülvizsgálatát 2023. szeptember 12-én megkezdjük és 2023. október 19-én fejezzük be. A felülvizsgálat tapasztalatairól összefoglaló értékelő jelentés készül.

A 2023. évben jelentősebb fenntartási munkák végzésére nem volt lehetőség. A költségvetési helyzet miatt a fenntartási forrásaink továbbra is szűkösek, ezáltal csak a legszükségesebb meder- és műtárgyfenntartási munkákat tudtuk elvégezni.

Belvízvédelmi és vízrendezési szakterületen a vízfolyások állapotértékelésére, a tározók szemléjére, a keresztező létesítmények, műtárgyak felülvizsgálatára, valamint a szivattyútelepek szemléjére is sor került.

A szemlék tapasztalatait szakbizottságok értékelték ki, amelyek jegyzőkönyvekben rögzítésre kerültek.

Főbb megállapítások:

- a. Az előterek, véderdők ápoltsága, karbantartottsága megfelelő.
- b. A Heves vármegyében levő Újlőrincfalvai és Poroszlói szivattyútelepünk, valamint a Pusztahídvégi szivattyúállás karbantartott, üzemképes. A szükséges javításokat és az I. és II. féléves üzempróbákat elvégeztük.
- c. A belvízcsatornák és a depóniák kaszálása, gatzalanítása megtörtént, a belterületi szakaszokon kétszeri-háromszori kaszálás volt. A kisvízfolyások esetében a belterületen és a műtárgyak környezetében kétszeri, belterületen a kiemelt helyeken háromszori kaszálás történt. Külterületen a legtöbb helyen egyszeri kaszálásra volt lehetőségünk.
- d. A kezelésünkben lévő vízkárelhárítási célú tározók (Gyöngyös-Nagyrédei és Laskó-völgyi) karbantartottsága, üzembiztonsága megfelelő.

- e. A közfoglalkoztatási program keretében a kézi munkával elvégezhető feladatok hatékonyan egészítették ki a hiányzó pénzügyi forrásokat. Jelenleg a közfoglalkoztatás visszaszorulása jelent több helyen problémát, így egyre inkább szükségessé válik a medrek gépekkel történő fenntartási munkák elvégzésére való alkalmassá tétele.
- f. A 2023. évben sem volt lehetőség jelentősebb fenntartási munkák végzésére, csak a legszükségesebb meder és műtárgyfenntartási munkákat tudtuk elvégezni. Ugyanakkor a május-júniusi árhullámok által okozott mederrongálódások helyreállítására az OMIT jelentős forrásokat biztosított.

IV. HEVES VÁRMEGYÉBEN LÉVŐ VÍZGAZDÁLKODÁSI LÉTESÍTMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA

1. A vármegye árvízi veszélyeztetettsége

Heves vármegye területe magába foglalja a Tarna vízgyűjtőterületének nagy részét, a Tisza jobb part Rima torkolat alatti szakaszát a Hanyi-ér betorkollásáig, valamint a Zagyva Jászfényszaru-Jobbágyi közötti szakaszát.

A mentesített terület kiterjedése 406,0 km², a teljes ártéri terület nagysága 510,0 km².

A vármegye elsőrendű árvízvédelmi védvonalainak hossza 137,067 km.

A magyarországi folyókra vonatkozó Mértékadó Árvízszint (MÁSZ) előírások megváltoztak, **az érvényes MÁSZ-t a 74/2014. (XII. 23.) BM rendelet tartalmazza.** A jelenleg érvényben lévő MÁSZ szintek jelentős mértékben növekedtek a korábbiakhoz képest, így az I. rendű árvízvédelmi védvonalak a kiépítési előírásoknak (MÁSZ+ 1, 0 m) nem felelnek meg. A magassági hiány általában 0,2 – 2,5 m között változik az egyes folyószakaszok mentén. A MÁSZ értékek a jövőbeni fejlesztésekhez szolgálnak tervezési alapadatokként. A védvonalak ütemezett fejlesztését ágazati szinten az Országos Vízügyi Főigazgatóság koordinálja.

A vármegye településeinek ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását (A, B, C) a 18/2003. (XII.9.) KvVM – BM együttes rendelet I. sz. melléklete tartalmazza az alábbiak szerint:

erősen veszélyeztetett (A)	28 település
közepesen veszélyeztetett (B)	45 település
enyhén veszélyeztetett (C)	2 település

Nyilvántartásunk szerint Heves vármegyében igazgatóságunk illetékessége tekintetében 108 település található, amelyből az ár- és belvíz veszélyeztetésnek kitett települések száma 75, ebből pedig az árvízzel veszélyeztetett települések száma 21.

2. A vármegye árvízvédelmi műveinek rendszere:

Tisza jobb parti I. rendű árvízvédelmi művek:

08.01. számú Sarud-négyesi árvízvédelmi szakasz hossza 43,829 km, ebből Heves vármegye területén 19,476 km található.

Tarna-völgyi I. rendű árvízvédelmi művek:

- **08.12. számú Jászfákóhalma-káli árvízvédelmi szakasz** hossza 36,214 km, ebből Heves vármegyében 27,014 km található.

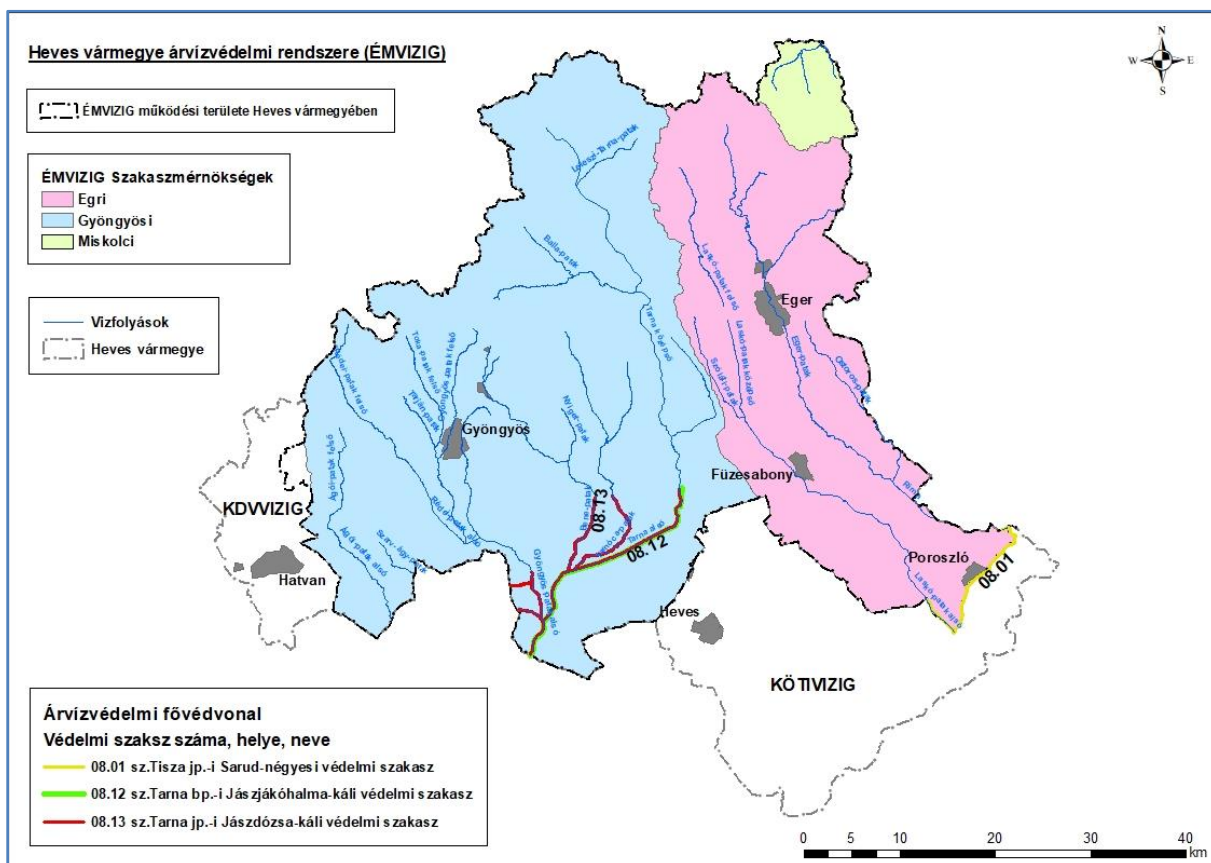
A magassági hiány 0,2 – 1,6 m

- **08.13. számú Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakasz** hossza 111,145 km, ebből Heves vármegyében 90,577 km található.

A magassági hiány 0,2 – 2,5 m

A vármegye ÉMVIZIG kezelésű elsőrendű árvízvédelmi védvonalainak teljes hossza 137,067 km, melyből 117,591 km Tarna völgyi, valamint 19,476 km Tisza jp.-i I. rendű árvízvédelmi töltés.

Az állami kezelésű fővédvonalakon kívül a Tarna mentén Visznek, Nagyfüged, Tarnasadány, Verpelét községek lokális árvízvédelmére önkormányzati kezelésű körtöltések szolgálnak, amelyek nagy része szintén fejlesztést igényel.

Heves vármegye árvízvédelmi rendszere (forrás: ÉMVIZIG)

Az állami fővédvonalakon, különösen a Tarnán és betorkoló vízfolyásai mentén lévő árvízvédelmi töltések esetében jelentős kockázati tényezőt jelent az elszaporodott (betelepített) hódpopuláció. Az általuk okozott kiüregelődések, egy-egy árvíz levonulása során lokálisan az árvízvédelmi töltés tönkremenetelét (töltésszakadás) okozhatják, veszélyeztetve a védett településeket. A kisvízfolyások medrében épített torlaszok szintén jelentősen növelik az árvízveszélyt.

A hódállomány okozta problémákat az Országos Vízügyi Főigazgatóság részére rendszeresen jelentjük.

A Heves Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztálya 2021. július 28.-án kelt, HE/TVO/00406-6/2021 ikt.számú határozatában a védett állatfaj riasztását engedélyezte.

3. Síkvidéki belvízvédelmi vízrendezési művek:

A 08.01. számú Laskó-Csincse belvízvédelmi szakasz egy része esik Heves vármegye közigazgatási területére. A kizárólagos állami tulajdonban és ÉMVIZIG kezelésben lévő belvízvédelmi létesítmény az Újlőrincfalvai és Poroszlói szivattyútelepek, a Pusztahídvégi szivattyúállás, a Laskó-patak, a Csincsa-csatorna, az Eger-csatorna és a Rima-patak (Egerfarmos-Mezőszemere) egy szakasza, valamint a Tisza-tó melletti szivárgó csatorna.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 3. § értelmében, az állami tulajdonban és a kormányhivatalok, vagy a vízgazdálkodási társulatok vagyonkezelésében lévő vizek és vízilétesítmények a területileg illetékes vízügyi igazgatóságok kezelésébe kerültek.

A Heves Vármegyei Kormányhivataltól 2014-ben 29,2 km hosszúságú belvízcsatorna, az Eger-Tarnavölgyi Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulattól közel 40 km belvízcsatorna (10 db) került vízügyi kezelésbe. A földhivatali átvezetés megtörtént, a művek üzemeltetését, fenntartását az ÉMVIZIG végzi.

4. Hegy- és dombvidéki vízrendezési művek:

A vármegye területén 274,3 km kizárólagos állami tulajdonú dombvidéki kisvízfolyás és 2 db árvízcsúcs-csökkentő funkciót is ellátó völgyzárógátás tározó (Gyöngyös-Nagyrédei és Laskó-völgyi) van Igazgatóságunk kezelésében.

A vízgazdálkodásról szóló törvény 3. § értelmében a kormányhivataloktól Heves vármegyében 15 km hosszú kisvízfolyás és 6 szivattyúállás került átvételre.

A dombvidéki területen korábban működő 2 vízgazdálkodási társulattól (Eger-Tarnavölgyi, Mátraaljai) **480 km** hosszúságú kisvízfolyás és 1 záportározó (Pál-bükki) kezelői jogának átvétele történt meg.

Összesen tehát 769,3 km kisvízfolyást 2 db állandó tározót, 1 db záportározót és 6 db szivattyúállást kezel az ÉMVIZIG Heves vármegyében.

5. Erdőgazdálkodás – véderdők:

Az ÉMVIZIG vagyonkezelésében lévő, faállománnyal borított, erdőállomány-gazdálkodási tervvel rendelkező erdőterületeinek nagyjága a legutolsó adatok szerint mintegy 2350 ha. Ebből 2100 ha a Tisza, Bodrog, Sajó, Hernád folyók, illetve a Takta és Tarna hullámterein fekszik, míg 148 ha a Cigánd-Tiszakarádi árvízcsúcs csökkentő tározó területén található és 102 ha mentett oldalon terül el. Ezen kívül kb. 115 ha ún. szabadrendelkezésű erdő áll kezelésünkben. **Heves vármegye területén összesen mintegy 114 ha erdőtervezett erdőterülettel rendelkezünk.**

Az erdőállományok az árvízvédelmi töltések hullámverés és jégzajlás elleni védelmét, valamint a belvízvédelmi csatornák, kisvízfolyások partszakaszainak, tározók szélterületeinek biztosítását szolgálják. Ezen kívül a Tisza-tó térségében is kezelünk erdősávokat, amelyek elsősorban vízgazdálkodási és közjóléti funkcióval bírnak. Ezen erdők rendeltetésének megfelelő állománynevelése, kezelése és fenntartása az elsődleges erdőgazdálkodási feladatunk. A közelmúltban a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezdeményezésére áttekintettük a Tisza-tó környezetében lévő (Poroszló, Újlőrincfalva), őshonos fafajú erdőállományaink adottságait, jövőbeni gazdálkodási lehetőségeit. Az a döntés született, hogy Igazgatóságunk is át tud és át is fog térni ezen erdők esetében a vágásos üzemmódról a faanyagtermelést nem szolgáló, illetve átalakító, később pedig az örökzöld üzemmódra. Ezzel elősegítve, hogy a térség egyre növekvő idegenforgalmát hosszú távon is a lehető legkedvezőbb természeti környezet fogadja majd.

A Tisza-tó környéki véderdeink nagy részét a kocsányos tölgy fafaj alkotja, amelynek mára országossá vált károsítója, a tölgy csipkésposloska sajnos itt is minden évben nagy mennyiségben van jelen.

A tölgy csipkésposloska okozta nyárvégi lombszíneződés

A korábbi évekhez képest az erdőket érintő károsítások, falopások mértéke továbbra is csökkenő tendenciát mutat. Ennek oka az ellenőrzés fokozásán túl talán a szociális tűzifa programok, illetve egyéb gazdasági és társadalmi folyamatok együttes hatásában keresendő.

Igazgatóságunkhoz számos „fagyújtési” kérelem érkezik magánszemélyektől és önkormányzatoktól, amelyek kezelhetősége és szabályszerűsége érdekében Igazgatóságunk továbbra is kizárólag önkormányzatoknak ad ilyen jellegű engedélyt.

A szélsőséges időjárás miatt évről évre növekszik a fakidőlések, viharkárok, belterületi veszélyes fák miatti bejelentések száma, amihez a hódok által a belterületek közelében megrágott és kidőlt fák is hozzájárulnak. Ez jelentős anyagi és erőforrás ráfordításokat igényel Igazgatóságunk részéről.

6. Vízhőminőségvédelem

A Főigazgatóság utasítására Igazgatóságunkon kialakított Mintavevő Munkacsoport a Nemzeti Akkreditáló Hatóságtól akkreditált státuszt kapott 2016. 09. 07. napjától felszíni víz és szennyvíz helyszíni vizsgálatára.

A Mintavevő Munkacsoport MSZ EN ISO/IEC 17025:2018 szabvány követelményeinek megfelelő minőségirányítási rendszerét és működését a Nemzeti Akkreditáló Hatóság 2022-ben felülvizsgálta. Ennek eredményeként a munkacsoport 2026. május 27-ig rendelkezik érvényes akkreditált státusszal.

A Munkacsoport – szakágazatok, egységek igényeinek felmérése alapján – összeállította a 2023. évi munkatervét, melynek végrehajtásáról ütemezés szerint gondoskodott, valamint elvégezte a vízminőségi káresemények miatt szükségessé vált mintavételeket is (eddig kb. 150 db mintavétel és helyszíni vizsgálat, ebből kárelhárítási készültséghez kapcsolódó mérés 6 db).

A Munkacsoport szakmai felkészültségét folyamatosan fejleszti. A vízminőségi kárelhárításban a Mintavevő Munkacsoport, a Szakasztechnikusok (5 darab), a Műszaki Biztonsági Szolgálat, a Hajózási Szolgálat, valamint a Tiszalöki Vízlépcső létszáma is bevonható.

7. Hódok által okozott veszélyeztetés

Az egyre növekedő hódállomány kártétele évek óta komoly problémát okoz. 2018-ban a 08.13. sz. Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakasz 7. sz. erki gátörjárásán a Tarna jp. 16+900 - 16+980 tkm szelvények között a töltésrészű súvadása következett be a jelentős számú hódjárat miatt. A védképességét veszített töltésszakasz helyreállítása III. fokú árvízvédelmi készültség keretében történt meg.

A hódtevékenység ezt követően fokozódott. 2022-ben pontszerű III. fokú árvízvédelmi készültség alatt hódok által okozott károk helyreállítása történt a 08.12. sz. Jászárokhalma-Káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Nagyfüged I. és Erki, valamint a 6. számú Zaránki örjárásain.

Kisvízfolyások esetében a 2021-től nőtt meg a káresemények száma, hódgátak bontására több esetben kellett engedélyt kérnünk a természetvédelmi hatóságtól. Heves vármegyében 2022. évben az Ostoros-, az Eger- és a Laskó-patakokon, valamint a Recski-Tarnán végeztük el engedély alapján a hódgátak által képzett lefolyási akadályok – több alkalommal ugyanazon helyszíneken visszaépített gátak, torlaszok -- elbontását, amelyek önkormányzati és lakossági panaszbejelentéseket is okoztak.

A gátak bontását csak augusztus 15. és a következő év március 15. közötti időszakban engedélyezi a hatóság, ezért a jelentősen vízkárveszélyes, belterületi szakaszokon előntést okozó, vagy egy egyéb ok miatt halaszthatatlan torlaszeltávolításokat az ezen kívüli időszakban pontszerű III. fokú vízkárelhárítási készültségben kellett elvégeznünk.

A 2023. év:

Tarna és mellékvízfolyásai mentén 2023 januárjában levonult III. fokú árhullám során a Bene-patak bal part 0+000-1+847 tkm szelvények között (összesen 45 helyszínen) feltárt hódok által okozott károk helyreállítási munkáira került sor. A helyreállítási munkák időszakára pontszerű III. fokú árvízvédelmi készültség került elrendelésre. A munkák befejezését követően, a pontszerű III. fokú árvízvédelmi készültség 2023. augusztus 30-án 12:00 h-kor megszüntetésre került.

Az idei év május-júniusában levonult árhullámok során a Tarna vízfolyás mentén új hódkárosításokat, illetve korábbi beszakadt hódjáratokat észleltünk, amelyekre vonatkozóan helyreállítási dokumentációkat készítettünk. A helyreállítási dokumentációkat 2023. július 24-én a 002504-ÉMVIZIG Távmondatban engedélyezésre felterjesztettünk az OVF felé.

Igazgatóságunk 2023. év elején kérelmezte a Pest Vármegyei Kormányhivataltól, mint országos természetvédelmi hatóságtól az eurázsiai hódok riasztásának, hódjáratok megszüntetésének, hódgátak bontásának engedélyezését. Az országos természetvédelmi hatóság PE/KTFO/357-12/2023. számú határozatában 2024. december 31-ig feltételekkel engedélyezte az eurázsiai hódok riasztását.

Ennek megfelelően az illetékes Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetve, az előírások betartásával lehetséges a közegészséget vagy közbiztonságot veszélyeztető hódtevékenység megszüntetése. A beavatkozásokat dokumentálni kell, és év végén összefoglaló jelentést kell küldeni a Pest Vármegyei Kormányhivatalnak, valamint az érintett Nemzeti Park Igazgatóságoknak.

A hódpopuláció által okozott károk mérséklésére, megelőzésére a károk folyamatos helyreállítására Igazgatóságunk költségvetési forrással nem rendelkezik.

V. FEJLESZTÉSEK (Országos jelentőségű vízkárelhárítási és vízgazdálkodási projektek)

1. Heves vármegyét érintő projekt előkészítése 2021-2027

A „Dombvidéki tározók Magyarország területén (Zápor, Többcélú, Árvízcsúcs csökkentő – tározók) (projekt előkészítés)” c. KEHOP-1.5.0-15-2021-00010 azonosító számú projekt keretében a **Terpes – Pétervásárai tározó tervezési és engedélyezési munkái folyamatban vannak.** A projekt célja a Tarna dombvidéki szakasz árvízi biztonságának javítása, és a vízkészletekkel való gazdálkodás fejlesztése.

2. Árvízi Kockázat Kezelés (AKK)

A 2016-ban elkészült és Magyarország Kormánya által elfogadott árvízkezelési tervek felülvizsgálatát az Országos Vízügyi Főigazgatóság KEHOP projekt keretén belül elkészítette.

Magyarország 2021. évi Árvízkezelési Tervét az árvízkezelési tervek értékeléséről és kezeléséről szóló, 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (Árvízi Irányelv) foglalt tagállami kötelezettség teljesítése érdekében, a vizek többletéből eredő kockázattal érintett területek meghatározásáról, a veszély- és kockázati térképek, valamint a kockázatkezelési tervek készítéséről, tartalmáról szóló 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdése alapján – **a Kormány az 1480/2022. (X. 13.) számú határozatával elfogadta.** A kormányhatározat megjelent a Magyar Közlöny 2022. évi 165. számában.

Az árvízkezelési terv felülvizsgálata az EU irányelven túl a hazai sajátosságok érvényesítését szolgálja, megalapozva a 2021 utáni időszak fejlesztéseit.

3. Nagyvízi mederkezelés tervezése

Az 1998-2013 közötti időszakban levonult árvizek jelentős árhullám növekedése, illetve az árhullámok levezetésének a tapasztalatai a védekezési időszakokat követően egyre hangsúlyosabb társadalmi és gazdasági igények egyértelműen arra utalnak, hogy a folyók nagyvízi medrében olyan beavatkozások szükségesek, amelyek javítják a nagyvízi vízállító képességet, garantálják annak fenntarthatóságát.

A nagyvízi mederkezelési terv fő feladata a folyó nagyvízi medrének kezeléséhez, használatához és hasznosításához szükséges árvízvédelmi előírások meghatározása. A nagyvízi mederkezelési tervek a 83/2014. (III.14.) Kormányrendelet szerinti tartalommal készülnek el.

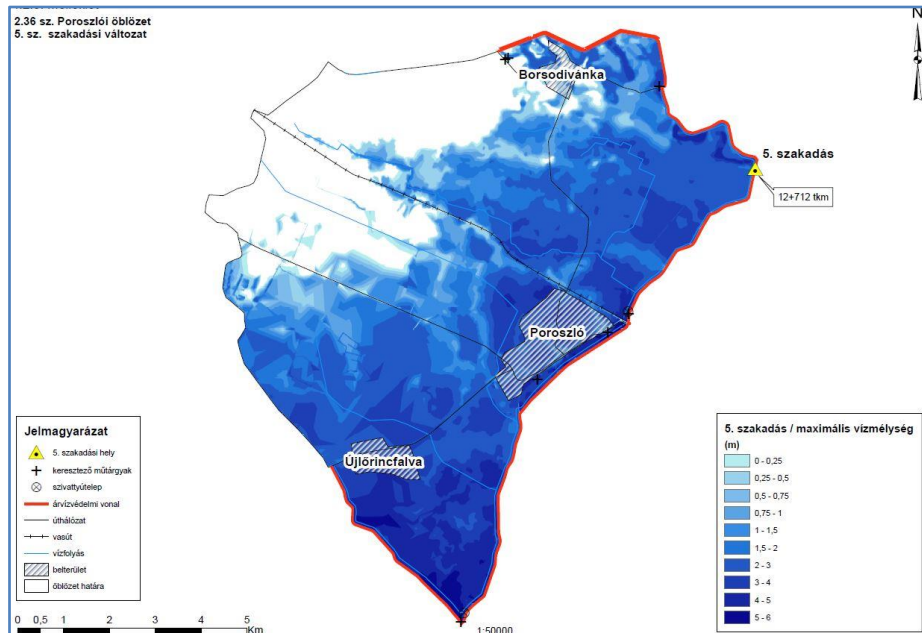
A nagyvízi mederkezelési tervek szakmai egyeztetésére az ÉMVIZIG területén 2015. augusztus 10-én került sor, társadalmi egyeztetése 2016. év első felében lezajlott.

A nagyvízi mederkezelési tervdokumentációk elkészültek, amelyet az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) 2017. január 10-én kiadott 'NYILATKOZAT'-ában jóváhagyott, azonban a miniszteri kihirdetésükre eddig nem került sor.

A nagyvízi mederkezelési tervek ütemezett aktualizálása jelenleg folyamatban van.

4. Árvízvédelmi lokalizációs tervek aktualizálása

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság megbízásából az Árvízi Kockázat Kezelés keretein belül a kijelölt Duna menti és a Tisza menti árvízvédelmi öblözetek lokalizációs terveinek aktualizálása 2015. és 2021. évben megvalósult. Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság Heves vármegyére eső területén a 2.36. sz. Poroszlói és a 2.41. sz. Gyöngyös-Tarna-Ágó közti árvízi öblözetek lokalizációs terveinek az aktualizálása zajlott le.

Poroszlói ártéri öblözet maximális elöntési térképe

A hidrodinamikai modellezés eredményeképpen feltételezett töltésszakadás esetén, az árvízi öblözetbe kifolyó víz elleni védekezés lehetséges forgatókönyveit tartalmazza.

5. Települési vízkár-elhárítási tervek

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. r. 8. § (3) szerint a védekezési terveket a védekezésre kötelezettnek minden évben felül kell vizsgálnia és a változásokat a terveken át kell vezetnie. Az önkormányzatok figyelmét fel kell hívni a meglévő vízkár-elhárítási tervek aktualizálására, illetve az aktualizálás utáni jóváhagyás szükségességére. Amennyiben a tervben módosítás nem szükséges, az erre vonatkozó nyilatkozatot meg kell küldeni az ÉMVIZIG-nek.

2023. évben 3 településről (*Bükkszentmárton, Felsőtárkány és Mónosbél*) érkezett jóváhagyásra települési vízkárelhárítási terv a vármegye területéről.

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. r. 9. §-nak megfelelően a vízügyi igazgatóság térítésmentesen adatot szolgáltat a települési vízkárelhárítási tervek elkészítéséhez a települések megkeresése esetén.

2023 eddig eltelt időszakában 1 település (*Szajla*) kért és kapott vízügyi szakvéleményt.

Miskolc, 2023. október 18.

Rácz Miklós
igazgató